

Serb-sărac

Vasile Alecsandri

Pe-n mijloc de Țarigrad,
La cișmeaua lui Murad
Primblă-mi-se Serb-Sărac
Pe-un cal negru din Bugeac,
Voinicel și sprintenel,
Dar sărac ca vai de el!
Cu saia îmbăirată
Și șalvari de cioarcă lată,
Cotul cinci galbeni luată,
Cu cămașa de mătase,
Vițele împletite-n șase.
Cu picioarele-ncălțate
În opinci înhârzobate:
Hârzobul
Și galbenul,
Nojița
Și leița,
Cureaua
Și paraua.
Plimbă-mi-se-n sus și-n jos
Pe fugaru-i cel frumos.
Unde negrul necheza
Țarigradul se trezea,
Turcii toți că alergau
Și pe Serbu-l întrebau:
„Copilaș de Serb-Sărac!
Nu ți-e negrul din Bugeac?
De ți-e negrul vânzător,
Eu îți sunt cumpărător,
Că vreau bine să-l plătesc!
Cu aur să-l cumpănesc.”
„Nu mi-e negrul de vânzare,
Nici mi-e negrul de schimbare,
Că-i voinic și-i pui de zmeu,
Și-i fugar pe placul meu!”
Nepoata sultanului,
Copilița hanului,
Hanului tătarului,
Pe Serb iată că-l zărea,
Din sarai, de la zăbrea,

Și din gură-așa grăia:
„Copilaș de Serb-Sărac,

Mult ești mândru și pe plac!
Vin' colea, lângă zăbrea,
Să-ti dau iuzluci cât îi vrea,
Negrul tău să-l primenești
Și pe mâini să-l potcovești
Cu potcoave de argint
Ce sunt spornici la fugit.
Că știi, frate, pe la noi
Azi e miercuri, mâini e joi,
Mâini ies turcii la halca
Sus, în Haidar-pașa,
Și oricine-a câștiga
Roabă lui hanul m-a da!"
„Florivică din zăbrea
Răsărită în calea mea!
De-ți sunt drag, de-ți sunt pe plac,
Mâini vârtej am să mă fac
Să vin turcilor de hac!"
„Copilaș de Serb-Sărac,
Mult mi-ești drag și-mi ești pe plac,
Dar eu, frate, mult mă tem
De căzlarul din harem
Cel cu chipul de arap,
Buzat, negru, ras pe cap
Și cu solzii mari de crap.
El că-și are-un bidiviu
Cu sânge de argint viu,
Un fugar neîntrecut
Care soare n-a văzut
De când mă-sa l-a făcut".
„De ținut unde și-l ține?"
„De trei ani e ținut bine
Într-o boltă-ntunecată
Sub pământ, în grajd de piatră."
„De hrănit cu ce-l hrănește?"
„De doi ani îl întărește
Cu floarea trifoiului,
Hrana dulce-a roiului."
„De-adăpat cu ce-l adapă?"
„Tot cu lăptișor de iapă,
De și-l face lat pe sapă.
Ș-așa, frate, mult mă tem
De căzlarul din harem
Și de mândru-i bidiviu
Cu sânge de argint viu;
Că pe el de-a încăleca
Mâini la jocul de halca,
Roabă lui Hanul m-a da!"

„Florinică din zăbrea
Răsărită-n calea mea!
Să n-ai frică
De nimica,
Că nu-i cal împărătesc
Ca negrul ist voinicesc!
Orice-alung
Cu el ajung,
Oricând plec
Păsări întrec!”

II

Trecea miercuri, venea joi,
Turcii mergeau câte doi
Ca să joace la halca
Sus, în Haidar-Paşa,
Şi deodată toţi plecau,
La fugă se aruncau,
Pe câmp luciu se-nşirau.
Iar sultanul, stând pe cal,
Sub un verde cort de şal,
Barbă neagră-şi netezea
Şi cu ochii urmărea.
Alalah! cai arăpeşti,
Alalah! cai tătareşti!
Cum mişcau copitele
Ca şoimii aripile!
Dar căzlarul se-ncrunta,
Bidiviu-şi întărta,
Pe toţi turcii-i întrecea
Şi-nainte se ducea.
Vai! de fata hanului,
Hanului tătarului,
Nepoata sultanului!
Iată, iată Serb-Sărac
Pe-un şoimuţ de la Bugeac
Că venea, mări, venea
Cuvântul de-şi împlinea.
Pe căzlaru-l ajungea,
Ajungea şi întrecea!
Iar căzlaru-l viclenea
Şi din urmă-i tot răcnea:
„Copilaş cu cal de foc!
Opreşte negrul pe loc,
Că-i pică potcoavele
Şi-ţi răpune zilele.”
Serb-Sărac descăleca,

Potcoavele cerceta...
Nici un cui nu le cădea!
Dacă vedea și vedea,
Bici de sârmă el scotea
Și pe negrul opintea,
Șapte stânjeni că sărea,
Pe arapu-l urmărea.

Punea scară
Lângă scară
Și oblânc
Lângă oblânc
Și dârlog
Lângă dârlog,

Și din fugă cum venea
El în scări se-nțepenea,
De căzlari s-apropia
Două palme-n ceafă-i da,
De pe cal îl ridica
Și pe câmp îl arunca!
Se ducea bietul arap
Rostogolul peste cap,
Și pe câmp se răstignea
Și în urmă rămânea
Buzat, negru, părăsit
Tocmai ca un ciung pârlit!
Iar Serbul se tot ducea,
De halca s-apropia
Și din fugă azvârlea
Geridul său chiar prin ea.
Apoi vesel se-nturna,
Cu adâncă temenea.
Iar copila hanului,
Hanului tătarului,
Nepoata sultanului,
Cu ocheana prin zăbrea
Pe voinicu-l urmărea
Și când Serbul se-ntorcea,
Ea înainte-i se ducea,
Cu năstrapa mi-l stropea,
Cu năframa-l răcorea.
Apoi nunta se făcea,
Și la nuntă petrecea
În cântări și veselie
Cum e rândul la domnie...
Faceți-mi parte și mie!